

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

Yirmi üçüncü Birleşim

6.3.1961 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	478	ğına dair Çalışma Bakanından sözlü soru önergesi (6/17)	482
2. — Gelen Kâğıtlar	478	3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Kınık Nuri'nin, Evsiz memur ve emeklilere ev yapmak hususunda Emekli Sandığına bir kanunla vazife verilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sorusuna Maliye Bakanı Kurdaş Kemal ve İmar ve İskân Bakanı Özal Rüşti'nün sözlü cevapları (6/21)	482:485
3. — Yoklama	479	4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Baltacıoğlu Zeki'nin, Orman bölgesi halkına pazar ihtiyacı olarak verilecek orman emvalleri bedelinin ne suretle tesbit edildiğine dair sorusuna Tarım Bakanı Tosun Osman'ın sözlü cevabı (6/22)	485:487
4. — Andiçme	479	5. — Temsilciler Meclisi Üyesi Ergin Sait Naci'nin, Niğde vilâyeti çevresinde bulunan meyva bahçelerinde bu yıl hasarat mücadelesi yapıp yapılmıyacağına dair sorusuna Tarım Bakanı Tosun Osman'ın sözlü cevabı (6/23)	488
1. — Temsilciler Meclisine üye olarak katılan Talas Cahit'in andiçmesi	479	6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Toplu Abdülhadi'nin, mazbut ve mülhak vakıfların durumu ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılan satışlara, eski eserler vasfında haiz vakıfların bakım ve onarım işlerine	
5. — Başkanlığın Genel Kurula sunuşları	479		
1. — Temsilciler Meclisi ve Anayasa Komisyonu üyesi Tüzel Cafer'in vefat ettiğine dair Anayasa Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/44)	479		
2. — Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkında Temsilciler Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/39)	479:480		
6. — Sorular ve cevaplar	480		
a) Sözlü sorular ve cevapları	480		
1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Alpaslan Fehmi'nin, Artvin'in bâzı nahiyelerinden posta şubelerinin ne sebepten kaldırıldığına dair sorusuna Ulaştırma Bakanı Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/16)	480:482		
2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Ersoy Bahir'in, Devlet ve hususî sektör iş yerlerinden faaliyetini kısmen veya tamamen tatil eden işletmeler mevcud olup olmadığına dair sorusuna			

	Sayfa
ve camilerle müstemilâtının durumuna dair Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/24)	488
7. — Temsilciler Meclisi Üyesi Bayındır Rauf'un, Erzincan ovası sağ ve sol sahil sulama işlerinin ne safhada olduğuna dair sorusuna, Bayındırlık Bakanı Vekili Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/25)	489:491
8. — Temsilciler Meclisi Üyesi Bayındır Rauf'un, Kömür Tevzi Müessesesine Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum ve Kars illerine verilmekte olan kok kömürünün hangi esas ve ölçülere göre dağıtıldığına dair Sanayi Bakanından sözlü soru önergesi (6/26)	491
9. — Temsilciler Meclisi Üyesi Çini Rifat'ın, asgarî işçi ücretlerinin yeniden gözden geçirilmesi mevzuunda ne düşünüldüğüne dair Çalışma Bakanından sözlü soru önergesi (6/27)	491
10. — Temsilciler Meclisi Üyesi Savaş	

	Sayfa
Selâmi'nin, Sanayi Bakanlığında ve bu bakanlığa bağlı teşekküllerde vazifesini kötüye kullanmış ve partizanlık yapmış şahısların halen mevcud olup olmadığına dair, Sanayi Bakanından sözlü soru önergesi (6/28)	491
11. — Temsilciler Meclisi Üyesi Coşkun Alev'in, askerlik hizmetlerini öğretmen olarak yapanlara elbise ve tayın bedeli verilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/18)	491
7. — Görüşülen işler	491
1. — Anayasanın halkoyuna sunulması hakkında kanun tasarısına dair Seçim Kanunu Komisyonu raporu (5/5)	491:492
2. — Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici maddede eklenmesine dair kanun tasarısı ve Tarım ve İçişleri komisyonları raporları (1/53)	492:495

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Muharrem İhsan Kızıoğlu'nun Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığından istifa ettiğine,

Vazife ile yurt dışına giden Bayındırlık Bakanı Mukbil Gökdoğan'ın avdetine kadar kendisine, Ulaştırma Bakanı Orhan Mersinli'nin Vekillik edeceğine,

Millî Birlik Komitesi üyelerinden Fahri Öz-dilek'in Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığına, Sıtkı Ulay'ın Devlet Bakanlığına, Çalışma Bakanı Ahmet Tahtakılıç'ın Millî Eğitim Bakanlığına ve Cahit Talas'ın da Çalışma Bakanlığına tâyin edildiklerine dair Devlet Başkanlığı tezkereleri okundu.

Kuran Alp'in Seçim Komisyonundan çekildiğine ve yerine bir üye seçilmesine dair komisyon başkanlığı tezkeresi okundu.

Yapılan gizli oylama sonunda Tönük Vecihi'nin seçildiği Başkanlıkça bildirildi.

Anayasanın Halkoyuna sunulması kanun tasarısının birinci görüşülmesi yapıldı.

6 Mart 1961 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan
Orbay Kâzım

Üye
Ekşi Oktay

Üye
Çini Rifat

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — 146 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde değişiklik yapılması ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/78) (Ticaret, Gümrük ve Tekel Komisyonlarına ve Maliye Komisyonu ile Kurucu

Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci Üyelerden mürekkep Karma Komisyonu)

Rapor

2. — Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanun tasarısı ve Seçim Kanunu Komisyonu raporu (5/6) (Gündeme)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

BAŞKAN — Senil İbrahim

KÂTIPLER : Ekşi Oktay, Çini Rifat

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapıyoruz.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz var, oturumu açıyorum.

4. — ANDIÇME

1. — *Temsilciler Meclisine üye olarak katılan Talas Cahit'in andiçmesi*

BAŞKAN — Çalışma Bakanlığını deruhde etmiş olması sebebiyle Temsilciler Meclisi üye-

liğine intisabeden Sayın Cahit Talas yemin edeceklerdir.

(Cahit Talas andiçti.)
(Alkışlar)

5. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Temsilciler Meclisi ve Anayasa Komisyonu üyesi Tüzel Cafer'in vefat ettiğine dair Anayasa Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/44)*

BAŞKAN — Anayasa Komisyonunun tezkeresi var okuyoruz.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına Komisyonumuz üyesi Cafer Tüzel, dâhil olduğu Redaksiyon Komitesinin çalışmalarını tamamlamasının ertesi günü, 2 Mart 1961 sabahı erken saatlerde hayata gözlerini yummuştur.

Geniş kültürü, örnek tevazuu ve yüksek vazife duygusu ile komisyonumuz çalışmalarında pek değerli hizmetler görmüş olan Cafer Tüzel'in bu âni kaybından dolayı uğradığımız büyük acıyı belirtirken, keyfiyeti, Temsilciler Meclisi İçtüzüğü gereğince, yüksek ıttılarına derin saygılarımızla arz ederiz.

(Ord. Prof. Enver Ziya Karal)
Anayasa Komisyonu Başkanı

BAŞKAN — Ebediyete intikal eden ve Anayasa Komisyonunda değerli hizmetleri sebkeden Cafer Tüzel'in hâtırasını tazizen Yüksek Meclisi üç dakika ayakta sükûta davet ederim.
(Üç dakika müddetle saygı duruşu yapıldı.)

2. — *Sayın üyelerden bâzılarına izn verilmesi hakkında Temsilciler Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/39)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum efendim.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın üyelerin hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri, Başkanlık Divanının 2 Mart 1961 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Temsilciler Meclisi
Başkanı Y.
L. Akatlı

Arna Fuat, bir hafta, hastalığına binaen, 2 Mart 1961 tarihinden itibaren.

Karamüftüoğlu Ahmet, bir hafta, mazeretine binaen, 3 Mart 1961 tarihinden itibaren.

Öğünç Feridun Şakir, 6 gün, mazeretine binaen, 20 Mart 1961 tarihinden itibaren.

Ecevit Bülent, yedi gün, mazeretine binaen, 9 Mart 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Şimdi bu izin taleplerini sırasıyla tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

Arna Fuat, bir hafta, hastalığına binaen, 2 Mart 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karamüftüoğlu Ahmet, bir hafta, mazeretine binaen, 3 Mart 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öğünç Feridun Şakir, 6 gün, mazeretine binaen, 20 Mart 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bülent Ecevt, 7 gün, mazeretine binaen, 9 Mart 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

a) Sözlü sorular ve cevaplar

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Alpaslan Fehmi'nin, Artvin'in bazı nahiyelerinden posta şubelerinin ne sebepten kaldırıldığına dair sorusuna Ulaştırma Bakanı Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/16)*

BAŞKAN — Sözlü soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Yüce Başkanlığına

PTT Umum Müdürlüğü'nün, ticarî zihniyetle, pek çok nahiyedeki posta şubelerini kaldırmakta olduğu ve bu arada Artvin ilinin Şavşat ilçesine bağlı Merye nahiyesi ile Yusufeli ilçesinin Öğdem nahiyesindeki şubeleri de kaldırdığı öğrenilmiştir.

Bu şubelerin kaldırılmasının gerçek sebepleri ile, hizmetin ne suretle görüleceği ve bu arada Merye ve Öğdem posta şubelerinin her birinin aylık masraflarının - memur maaşı, bina ve sair masraflar ayrı ayrı zikredilmek suretiyle - açıklanarak bunların ipka veya ihyası hususunda ne düşünüldüğünün, Sayın Ulaştırma Bakanı tarafından, sözlü olarak, cevaplandırılmasına yüksek delâletlerini saygı ile arz ve istirham ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
(Artvin Temsilcisi)
Avukat Fehmi Alpaslan

BAŞKAN — Ulaştırma Bakanı.

ULAŞTIRMA BAKANI MERSİNLİ ORHAN — Sayın Başkan, Sayın arkadaşlar, Sayın Alpaslan Fehmi arkadaşımızın sualleri PTT İdaresi tarafından son aylar zarfında alınmış bir tedbirin iki nahiyeyi ilgilendiren kısma temas etmektedir. Kendilerinin suallerini mücerret olarak cevaplandırdıktan sonra müsaa-denizle kısaca mevzuun esasına ait bazı açıklamalarda bulunacağım.

Artvin'in Şavşat kazasına bağlı Merye ve Yusufeli kazasına bağlı Öğdem nahiyelerindeki posta şubelerinin kapanmış olduğunu ve bu ka-

panışın sebeplerini sordular. Buradaki şubeler, diğer birçok nahiyelerde olduğu gibi gelirleri giderlerinden çok düşük olması sebebiyle kapatılmıştır. Buradaki vazife bir âmme hizmeti olması dolayısıyla PTT İdaresince aksatılmıyacak başka şekillerle idame edilecektir. PTT hizmetlerini inkıtaa uğratmadan ne şekilde idame edileceğine dair İdarenin yaptığı tetkikler ve elde ettiği müspet sonuçlar olmuştur. Sualin ikinci kısmına şöyle devam ediyorum :

	Lira
Merye merkezinin : Aylık ücret	350
Bina kirası	15
Sair giderler	26
	391
karşılığında aylık gelir 26 liradır.	
Öğden nahiyesinin : Aylık ücret	450
Kira	00
Sair giderler	190
	640

liraya mukabil aylık ortalama gelir 125 liradır. Bu hizmetlerin ne şekilde yapılacağı soruluyor. Bu şubelerin yapmakta olduğu vazifeler; koli, muhtelif havaleler ve normal posta hizmetleridir. Bu hizmetler halen her köyde atlı dağıtımlar vasıtasıyla yapılmaktadır. Bir ileri adım olarak kaldırılmış olan bu şubeler yerine acentalıklar ihdası cihetine gidilmiştir. Bu acentalıklar vasıtasıyla posta hizmetleri yürütülecektir. Bundan kasit orada yapılacak posta hizmetlerini o nahiyede bir mutemede yaptırmak ve gördükleri hizmet karşılığı olarak hâsıl olacak gelirden % 10 nunu bu mutemetlere vermek, bu sayede ufak da olsa bir gelir sağlanması imkânını yaratmaktır. Bundan evvel bir sözlü soru münasebetiyle arz etmiştim, tekrar ifade etmiş bulunuyorum ki, memleketteki pos-

ta hizmetlerimiz; başmüdürlükler, merkezler, şubeler, acentalıklar pul satış gelirleri ve atlı dağıtıcılar vasıtasıyla yürütülmektedir.

1954 senesi ile 1960 senesi arasında bu kapalınlara benzer yüzlerce şube açılmıştır ki, bu şubelerin gelirleri giderlerinin kat kat dunundadır. Hemen şunu arz edeyim ki, bu şubelerden iki tanesinin aylık geliri bir lira, üç tanesinin aylık geliri 5 lira, 3 tanesinin aylık geliri 10 lira. Buna rağmen giderleri ortalama 550 lira civarındadır. Takdir buyrulur ki, bu iş bir âmme hizmeti olsa da bu hizmetin başka bir şekilde yürütülmesine mâni hiçbir şey yoktur. Bu sebeple bu merkezlerdeki şubeler lâğvedilmiştir. Fakat buradaki hizmetleri idame ettirmek maksadı ile ajanslıklar ihdası üzerinde çalışılmaktadır. Ajanslar faaliyete geçinceye kadar bu hizmeti atlı dağıtıcıların yürütmesi usulü tatbik mevkiine konmuş bulunmaktadır. hizmetin atlı dağıtıcılar tarafından yürütülmesi hususu kabul edilmiştir. Bir yerdeki bir atlı dağıtıcı 3 kilo koli, her türlü mektup, kitap ve sair ve 250 liraya kadar posta havalesi alarak nevama seyyar birer posta şubesi vazifesini görmektedirler. Ayrıca acentalıklar ihdası suretiyle hizmetin daha geniş bir şekilde yapılması yoluna da gidilecektir. Mâruzatım bundan ibarettir.

ALPASLAN FEHMİ — Muhterem arkadaşlar, kıymetli Ulaştırma Bakanına izahatı dolayısıyla teşekkür ederim, ama PTT İdaresinin tutumunu ve kendisine verilmiş olan izahatım buradaki ifadesini pek tatminkâr bulmadım. İşaret etmek isterim ki, PTT İdaresi bir tüccar zihniyeti ile hareket etmekte Doğuda 187 - 189 posta şubelerini kapatmak yoluna gitmiştir. O PTT İdaresi ki, istediği zaman mektup, telgraf ücretlerine zam yapmak suretiyle hizmetinde bulunduğu vatandaş kütlesinin sırtından geçinmeyi şiar edinmiştir. İktisadî Devlet Teşekkülleri camiası içinde bulunan PTT İdaresi bir taraftan Devletin teşekkülü olduğunu dikkate alması lâzımdır. İki şubeden Merye nahiyesinin 350 lira memur maaşı, 15 lira bina ücreti ve 26 lira da sair gelir sarfiyatı vardır. Memur maaşının dışında ayda 41 lira masrafı vardır demektir. PTT İdaresi oradan memurunu çekmek suretiyle tasfiyeye tutacak değildir. O memuru nereye götürürse götürsün elbetteki maaşını verecektir. Rus hududunda bulunan ve ehemmiyeti sizce malûm bulunan bu bölgeden 41 lira tasarruf yapacağım diye

memurunu çekmek suretiyle oradaki şubelerini kapatması vatandaşa emniyet teşkil eden PTT İdaresinin iyi hizmet niyetiyle bağdaşamaz kanaatindeyim. Buyrulur ki, bu hizmetler atlı dağıtıcılar marifetiyle görülmektedir. Atlı dağıtıcılar ancak 15 günde bir o mahalle gidebilirler. Halbuki orada şubede vazife gören memurlar hem telefon hizmetlerini, hem de telgraf hizmetlerini dolayısıyla ifa ederler. Rusya'nın burnunun dibinde olan bir yerde, 4 saatlik bir yerde ve orada çıkabilecek her hangi bir hâdise karşısında merkeze haber verebilecek imkânlarla sahipken bu teşkilâtın buradan kaldırılmasını şahsan tasvibetmiyorum. Burada PTT İdaresinin tutumu da sakattır. Bu iş ticarî bir zihniyetten de uzaktır. Bu durum bilhassa Millî İnkılâp ruhu içerisinde bulunduğumuz şu devrede vatandaş üzerinde fena tesir etmekte âdetâ Devlet hizmetinin kiskanılması gibi kötü bir zihniyet de ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple 41 lira için bir şube lâğvedilemez, edilmemelidir de.

Ajanslar ve mutemetler vasıtasıyla bu hizmetlerin görülmesi hususuna gelince; bu, Avrupa'da, İsviçre'de tecrübe edilmiş ve faydalı neticeler alınmıştır. Ama, bu mevzuu Devlet de bir taraftan finanse etmektedir.

Onun için Muhterem Bakandan istirham ediyorum, böyle bir mevzuu iyice incelemeyen kendilerine intikal ettirildiği gibi burada ifade etmesinler. Üzerinde tekrar etüd edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınarak vatandaşların telle olsun dertlerini buraya kadar ulaştırmalarına imkân bahşetmelerini istirham ederim.

BAŞKAN — Ulaştırma Bakanı.

ULAŞTIRMA BAKANİ MERSİNLİ ORHAN — Muhterem arkadaşlar, mevzuun ehemmiyeti malûmunuzdur. PTT İdaresi hizmet yaparken göz önünde tuttuğu gaye hizmetin yapılmasıdır. Sayın arkadaşımızın sorduğu suallere kelime kelime cevap verdim, şubelerden tasfiye olunan memurların diğer bir yerde iş göremez neticesini çıkarmasını doğru bulmadım. PTT İdaresinin yapmakta olduğu hizmetler o kadar geniştir ki bu memurları değil daha fazla memura ihtiyaç olacaktır. Binaenaleyh oradan alınan memurun başka yerde hizmet yapamaz şeklindeki mütalâaları hakikata uygun düşmez.

Buyurdular ki merkezlere telefonla irtibat mevzuubahistir. Maalesef bu merkezlerde tele-

fon da yoktur. Her şubenize, her kazanıza ve her köyümüze bir telefon tesis edilmesi başlıca gayemizdir. Fakat bugün için bu hedefe henüz varılmamıştır. Bugüne kadar 119 şube bu şekilde kapanmıştır. Fakat hiçbir zaman bu şubelerin yaptığı hizmeti küçümsemek gibi bir mütalâa ve mâruzatta bulunmadım. Esasen kapanmalar mühim değildir. 1954 senesinden 1960 senesine kadar türlü türlü tesirlerle birçok şubelerin açılmış olduğunu sayın Alpaslan Fehmi arkadaşım da tahmin ederler. Bugün yeni birçok ajanslar tesis edilmiştir. İktisadî Devlet Teşekkülleri bünyesine uygun olarak idarenin gelir ve giderlerine ayak uydurması da vazifesi meyanındadır. Bütün bunların ötesinde idarenin yüklendiği hizmetlerde vatandaşa zamanında posta ve telgraflarının ulaştırılması ve PTT hizmetlerinin iyi bir şekilde görülmesi esastır. Eğer hizmetler aksarsa o vakit PTT idaresi muahaze edilebilir. Böyle bir şey Bakanlığa intikal etmiş değildir. Tatbik edilmekte olan hizmetler ve teşkilât yeniden ihdas edilmiş değildir.

Memleketimizde PTT hizmetleri şu şekilde teşkilâtlandırılmıştır. 16 Başmüdürlük, 842 merkez, 371 şube, 87 acenta, 1616 pul satış şumerkez, 371 şube, 87 acenta, 1 616 pul satış şubesi ve 1 400 atlı dağıtıcı.

Sayın Alpaslan Fehmi endişe buyurmasınlar, PTT hizmetleri aksayacak olursa, gerek bakanlık olarak, gerekse işletme olarak mesele üzerinde hassasiyetle duracağız. Her türlü gayretin gösterileceğine emin olmanızı istirham ederim.

Bunun haricindeki bâzi tasarruflar, işletmenin kendi bünyesinde halledeceği meselelerdendir. Bu arada kadro meselesini de yine PTT İşletmesi, kendi bünyesinde halledecektir.

Bir âme hizmeti görmekte olan PTT İdaresi hizmeti çok daha az pahalıya maletmeye çalışacaktır. Zannediyorum bu hususta idarenin kendi bünyesinde halledeceği meselelerdendir.

Esas olan âme hizmetinin yapılması ve fakat yine mümkün olduğu kadar idareye ve Hazineye asgarî masrafa mal olmasıdır. İdaresiz bu şekilde ve bu zihniyetle çalışmaktadır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

2. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Ersoy Bahir'in, Devlet ve hususî sektör iş yerlerinden faaliyetini kısmen veya tamamen tatil eden işletmeler mevcud olup olmadığına dair Çalışma Bakanından sözlü soru önergesi (6/17)*

BAŞKAN — Buyurun Çalışma Bakanı.

ÇALIŞMA BAKANI TALAS CAHİT — Muhterem arkadaşlar; bu soruyu sizi tatmin edecek şekilde cevaplandırabilmem için, vazifeye yeni başlamam dolayısıyla, bir haftalık bir müddeti bana vermenizi istirham ediyorum. (Doğru sesleri)

BAŞKAN — Gelecek Pazartesiye bırakılmıştır.

Efendim, 3 ncü soru Millî Savunma Bakanlığındandır. Fakat, Sayın Bakan istikbal merasimine gitmeleri dolayısıyla bu sorunun en sona bırakılmasını rica etmişlerdir. En sona bırakıyoruz efendim.

3. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Kınık Nuri'nin, Evsiz memur ve emeklilere ev yapmak hususunda Emekli Sandığına bir kanunla vazife verilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sorusuna Maliye Bakanı Kurdaş Kemal ve İmar ve İskân Bakanı Özel Rüştü'nün sözlü cevapları (6/21)*

BAŞKAN — İlgili bakanlar burada, Nuri Kınık arkadaşımız da burada. Soruyu okuyoruz efendim.

Memleketimizde çeşitli sektörlerde çalışan memur adedi 420 bin ile 430 bin arasındadır. Katî olarak tesbitine imkân olmamakla beraber sathî ve tahminî bir hesaba göre bunun 163 000 i ev sahibidir. Geri kalan 257 000 memur evsizdir.

Mesken kooperatiflerinin zamanla gayelerinden inhiraf etmeleri memurun kişisel inisiyatif ile ev yapma imkânsızlıklarını büsbütün artırmıştır. Geçimini zorlukla devam ettiren memur kitlesi, hele emeklilerin çekmekte oldukları sıkıntıları görerek yarına endişe ile bakmaktadır.

Elinde her bakımdan büyük imkânlar bulduran Emekli Sandığı, meskensiz memur ve emeklileri ev sahibi yapabilmek için 1954 senesinde bir kanun tasarısı hazırlamış ve zamanın Bütçe Komisyonuna gelen ve iki defa müzakeresi yapılan bu tasarı sırf politik sebeplerle reddedilmiştir.

Sandığın yıllık çeşitli geliri halen 480 milyon liranın üstündedir. Sandıkça emekli maaşları ödendikten sonra 200 milyon liranın üstünde sâfi bir gelir teşekkülün varlığına eklenmektedir.

Bu kadar büyük imkânlarla sahibolan Emekli Sandığına, evsiz memur ve emeklilere ev yapmak hususunda daha evvel başarmak istediği bu vazifenin bir kanunla verilmesinin düşünülüp düşünülmediğinin Sayın Maliye ve İmar ve İskân bakanlıkları tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygı ile rica ederim.

Nuri Kınık

BAŞKAN — Maliye Bakanı

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Nuri Kınık'ın lütuf buyurdıkları sorusuna cevaplarımı arz edeneğim :

Şimdilik, Emekli Sandığı, memur ve emeklilere ev inşası mevzuunu çalışmalar arasında sokmak üzere bir tedbir almayı düşünmemektedir. Bunun iki mühim sebebi vardır. Birisi; Emekli Sandığının ihtiyatları istikbalde bu müessesenin mükellefiyetlerini karşılayacak bir seviyeye ulaştırılmak gerekir. Bu bakımdan Emekli Sandığı, eline geçen menabii mümkün olduğu kadar yüksek faiz getiren sahalara tahsisi zaruri bulmaktadır. En iyisi, uzun vâdeli ihtiyaçlara değil, daha kısa vâdeli ihtiyaçlara bu tahsisi yapmaktır. Bugünkü şartlar içinde Emekli Sandığının düşük faizli bir krediye parasını yatırması, tahsis etmesi muvafık mütalâa edilmemektedir.

Diğer taraftan, yüksek malûmunuz, Emekli Sandığı kendi ihtiyaçları için, bâzı otel inşaatları için geniş yatırıma girişmiş bulunmaktadır. Bugün içinde bulunduğumuz şartlar dolayısıyla, Emekli Sandığının bu kabîl ihtiyaçlara tahsis yapması faydalı ve lüzumlu olacaktır. Bunun yanında Türkiye Ekonomisinde çok faydalı olabilecek başlanmış, fakat bitirilememiş mühim ölçüde yatırımlar mevcuttur. Bu yatırımlar için de Emekli Sandığının tahsisat ayırması zaruri görülmektedir.

Ancak, bu yatırımlar sona erdikten sonra, ileride memurların ve emeklilerin mesken ihtiyaçları derpiş edilebilir. Şimdilik mâruzatım budur.

BAŞKAN — İmar ve İskân Bakanı, buyurun.

İMAR VE İSKÂN BAKANI ÖZAL RÜŞTÜ — Muhterem arkadaşlarım; Nuri Kınık Beyefendinin sualinin mahiyeti kadar tevcih olduğu bakanlıkların bir arada görüşlerinin istih-sali de mühimdir, kanaatindeyim. Zira suali her iki bakanlığın ayrı yönden ele alarak farklı tet-kik ve mülâhaza etmesi mümkün görülmektedir. Ancak hemen arz edeyim ki; memleket iktisadî şartları bakımından varılmış olan mutabakatıyla bakanlığımızın noktai nazarı berveçhi âti olup Muhterem Maliye Vekilinin mâruzatına intibak halindedir :

Memleketimizde çoğalan nüfus ile mevcut mesken ve inşa olunan mesken miktarı arasındaki münasebetsizlik kendisini şiddetle hissettirmektedir. Bu halin islâhı için lüzumlu tedbirleri ihtiva eden ve mesken inşasını teşvik ve temin eden bir sosyal mesken kanun tasarısı hazırlanmıştır. Bu kanun dar gelirli geniş vadaş kütlesinin mesken ihtiyacını karşılamak üzere Hükümete vazife ve salâhiyet vermektedir; kanunda memur, işçi, esnaf serbest meslek erbabı gibi sınıflar ayrı ayrı mütalâa edilmeyip, dar gelirli sınıfa giren bilûmun vatandaşlar bu kanundan istifade edecektir. Ayrıca özel idareler, belediyeler, mülhak bütçeli daireler İktisadî Devlet Teşekkülleri, en az 100 işçi çalıştıran iş verenler de, memur, müstahdem ve işçileri için bu kanundan istifade ederek kiralık meskenler yapabileceklerdir. (Bu kanunla teşekkül edecek fon men-baları Devlet yardımı, İktisadî Devlet Teşekkül-leri kârlarının muayyen bir yüzdesidir. Bu fon ne kadar kuvvetli olursa yardım da o nispette fazla olacağından Emekli Sandığının gelirlerinin bir kısmının bu fona eklenmesi veya bu Sandığın mesken yapacılara kredi açması yerinde olur. Emekli Sandığının kuruluşundan beri; riyazi ihtiyatlarının kifayetsiz olduğu bir hakikattir. Bugünkü şartlarla muayyen bir müddet sonra emekli, dul, yetim maaşlarının karşılanabilmesi için malî bünyesinin takviye edilmesi lâzımdır.

BAŞKAN — Nuri Kınık.

KINIK NURİ — Muhterem arkadaşlarım, böyle bir sözlü soru önergesi vermeye beni sevk eden âmil, daha evvel geçirdiğimiz tecrübe ve elde ettiğimiz kanaatler ve bunun yanında biraz evvel İmar ve İskân Bakanının da belirttiği gibi,

hazırlanmış bildirilen Mesken Kanununun muhtevasıdır.

Memleketimizde aşağı - yukarı her meslek erbabının evi vardır, ama memur bundan mahrumdur. Hayatı memleketin çeşitli yerlerinde hizmet görerek geçen memurların birer ev sahibi olabilmeleri hakkında çok uzun konuşmak imkânı mevcuttur.

Bendeniz muhterem bakanların lütfettikleri izahattan sonra, mümkün olduğu kadar konuşmamı telhise uğraşacağım.

Elde bir tasarı vardır. Memurlara ev yapma imkânlarını derpiş ediyor. Yalnız, benim kanaatime göre, bir hüsnüniyetin ifadesi olan bu teşebbüs, tabiiatta belki de memurlar için sembolik bir mahiyet arz edecektir. Sebebini söylüyeyim. Ev yapma imkânını arıyan memur, tasarısının esasına göre, Emlâk Kredi Bankası ile karşılıklı bırakılmaktadır.

Evsiz memurlar mesken sahibi olmak istedikleri takdirde tahmin edilen bedelin % 25 ni Emlâk Kredi Bankasına yatıracaklar, bundan sonra % 75 ni muayyen program dâhilinde tahsil etme imkânını bulacaklardır.

Şimdiye kadar gördüğümüz tecrübeler ve bilhassa büyük merkezlerin dışında kalan memurların haleti ruhiyesini de göz önüne getirerek ifade edeyim ki; memuru banka ile karşılıklı bıraktığımız zaman ev yapma işi, plân nedir, kalfa nedir, inşaat nedir bilmiyen kimseler için hakikaten hüsrarla neticelenmesini evvelden kabul etmek lâzımgelir; matlubolan memurdan gerek kendisine ve gerekse Devlete olan vazifesinde daha verimli olabilmemesini temindir. Bu itibarla Devlet sıfatı ile, Devlet eli ile bir evin husule gelmesi ve neticede memura bir anahtarın verilmiş olması esastır. Bendenizin küçük memur için, yani inşaat bilmiyen memur için onları mesken sahibi yapmaktan çıkaracağım mâna budur.

Binaenaleyh, bu tasarıdaki hükümler zaten bugün mevcuttur. Zaten Emlâk Bankası % 25 mevduatı olanlara gerekli paranın tamamını vermektedir bugün. Fakat edindiğimiz müşahedelere göre de, bu yoldan da gereği gibi istifade edilememektedir. Bir katlı bir ev yapmak isteyenler de işe başladıktan, inşaat ilerledikten sonra daha çatısına gelmeden paraları bitmekte ve bu nâtamam ev ya satılmakta veya Emlâk Bankası buna vaziyet etmektedir. Bu konu üzerinde münakaşa açmak istemiyorum.

2 nci bir nokta; toplanan paralarla bir fon tesis edilmiş olacak ve bununla ucuz meskenler yapılmak yoluna gidilecek deniyor.

Burada, şu hususu da arz etmek isterim ki, Emekli Sandığı, memur aylıklarından kesilmiş % 5, % 6 larla bir fona sahiptir. Bu fon üzerinde ne kadar münakaşa yapılsa, evvelâ bu fondan memurun tasarruf hakkı olmalıdır. (Doğru doğru sesleri)

Halbuki tasarıya nazaran Emekli Sandığı bu fonu, İmar ve İskân Bakanlığı emrine tahsis edecek o da Emlâk Kredi Bankası eliyle Türkiye'de mevcut evsizlere ev yapmaya girişecek, memur bu umumi ihtiyaç sahipleri ile aynı sıraya girecek, sıra kendisine geldiği zaman, belki bir ev yapma imkânına kavuşacak. Ancak, dediğim gibi memur Emlâk Bankası ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Evvel emirde Emekli Sandığının tahsis ettiği fonu memurun kullanması lâzımdır. Emekli Sandığı mesken için ayıracağı bu fonu memurların istifadesine arz etmelidir.

Gene tasarıda, ucuz kira mevzuu vardır. İktisadi Devlet Teşekkülleri, müesseselerinin bulunduğu yerlere mesken yaptıracak, bunları memurlarına ucuz kira ile verecektir. Bu iyi bir şeydir. Ama, tatminkâr değildir. Bizim memleketimizde memur, durmadan ev değiştirir, çatıdan çatıya geçer durur. Evsiz memurların birer eve sahibolmaları mutlaka lâzımdır. Ucuz kira ile oturmak faydalıdır, ama ev sahibi olmanın mânevi hazzını veremeyecektir. Kiralık ev ile, sahibi olduğu evin vereceği mânevi üstünlük kabili kıyas değildir, elbette farklıdır.

Diğer nokta; Muhterem Maliye Vekili Bey sandığın riyazi ihtiyatlarının kâfi olmadığını ifade ettiler. Zaten mevcut gelirlerinin otel ve saire gibi rantı yüksek hususlara yatırılmakta olduğunu ve bunlar yapıldıktan sonra evsiz memurlara ev yapmak hususu düşünülebilir demek istediler.

Arkadaşlarım, şunu arz edeyim ki, Emekli Sandığında toplanan paralarla memurlara ev yapmak hususunda bu Mecliste bir karar verilmediği takdirde bundan sonra böyle bir kararın verilmesinin imkânsız demiyeyim ama imkânsızlığa yakın bir ihtimalle bunun vücut bulmayacağını iddia edebilirim; çünkü 1954 de bunun lüzumunu bir taraftan memurlar hisse-

derken ve bunu Emekli Sandığına ihsas ederken diğer taraftan o zamanki Meclis mümessilleri bunun lüzumuna ferdan ferda kanaat getirmiş olmalarına rağmen birtakım politik sebepler nazarı itibara alınarak iki defa reddedilmiştir bu kanun tasarısı.

Şimdi, bu Meclise, Sayın Maliye ve İmar ve İskân Bakanları beyefendiler, kanuniyet kesbetmek için bir kanun tasarısı getirirler ve bu tasarı bu Mecliste kanuniyet kesbederse bu iş olur. Aksi takdirde, bundan sonra gelecek devirde, gelecek iktidarlar, hükümetler devrinde bunun olacağına ihtimal veremiyorum. Emekli Sandığının kaynağı hakkında böyle bir karar verilmezse bugün, bundan sonra gelecek iktidarlar, hükümetler böyle bir kaynağı % 90, günlük ihtiyaçlarına, günlük işlerine harcayacaklar, böyle telâkki edeceklerdir bunu. En güzel bir kaynaktır bu. Her ay 200 milyon disponibl bir para, bir kaynak.

Riyazî ihtiyatların az olması bir mahzur teşkil etmez. Hiç şüphesiz bunda şimdi burada bulunanların bir kabati yok. Altı buçuk senedir Maliye Bakanlığında bekleyen bir kanun tasarısı vardır. Emekli Sandığı Kanunu çıktığı gün, yani bu kanun, şu tarihte yürürlüğe girdiği gün 4 milyar liraya yakın açığı mevcut idi. Bunun hiç hesabı yapılmamıştır. Bu, müessesenin zararına mütemadiyen zedelenmiştir. Büyük bir açık vermiştir. Bugün bu açık şu kadar milyona baliğ olmuştur, demek benim için mümkün değildir. Bu zararın kapanması için dünyanın en tanınmış kimselerini getirdiler, onlar öğütler vermişlerdir. Ama, Sandık açık verdiği halde tâviz vermekte devam etmiştir.

Binaenaleyh, zaruri ihtiyaçlar olabilir. Ama, her şeyden önce Emekli Sandığı evsiz memurlara yardım etmesi lâzımdır. Memurlara yardım yapmaması için öne sürülen sebepler mazeret olarak gösterilemez. Emekli Sandığı ayakta kalacaksa, mutlaka zaruri olan ihtiyaçları karşılayacak tedbirleri alması lâzımdır. Elinde olduğu takdirde evsiz memurlara uzun vâdeli kredi temin etmek suretiyle yardım yapılmalıdır. Bu gayet tabii bir şeydir.

BAŞKAN — Müddetinizin dolmasına bir dakika kalmıştır.

KINIK NURİ (Devamla) — Şunu arz edeyim ki, Emekli Sandığı çeşitli yıllarda yaptığı

işler esnasında Divizyon de risk dediğimiz, tehlikeleri karşılama bakımından, çeşitli yerlere parasını yatırma zorundadır. Bir kısım parasını bu şekildeki gayrimenkule yatırmaması hem faydalı hem zaruridir.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır efendim.

4 ncü soruya geçiyoruz. Soru sahibi ve vekil buradalar. Soruyu okuyoruz.

4. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Baltacıoğlu Zeki'nin, Orman bölgesi halkına pazar ihtiyacı olarak verilecek orman emvalleri bedelinin ne suretle tesbit edildiğine dair sorusuna Tarım Bakanı Tosun Osman'ın sözlü cevabı.*

BAŞKAN — Soru sahibi ve Bakan buradalar. Soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına
Aşağıdaki sorularımın Tarım Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

10.2.1961

Temsilciler Meclisi Üyesi
Zeki Baltacıoğlu

Sorular :

1. 6831 sayılı Kanununun 34 ncü maddesine göre, hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halkının kesip satış istif yerine taşıdıkları kerestelik tomruklar karşılığı istihkak sahibine pazar ihtiyacı olarak verilecek olan orman emvalleri bedelleri ne suretle tesbit edilmektedir; kanunda (Maliyet bedeli) olarak belirtilen bu bedele dâhil edilen unsurlar nelerdir? Son defa tesbit olunan bedelin unsurlarının mahiyet ve miktarları nelerdir?

2. Devlet Orman İşletmelerince (Ara depolar) ihdas edilmesi suretiyle hudutları içinde orman bulunan köy ve kasaba halkının mezkûr kanunî haklarının ortadan kaldırılmasını intaceden tatbikat hakkında Bakanlıkça ne düşünülmektedir?

TARIM BAKANI TOSUN OSMAN — Muhterem arkadaşlar. Sayın Zeki Baltacıoğlu 1 ncı sorularıyla orman bölge halkına pazarlarda satmak üzere artırmasız olarak verilmekte olan orman emvali bedelinin ne suretle hesab edildiğini öğrenmek istemektedir. Kısaca cevaplandırmaya çalışacağım :

Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halkının kesip satış istif yerine taşıdıkları orman emvalinin talep halinde bu şahıslara artırmaz olarak verilmesinde, satış bedeli, 29.3.1956 tarih ve 4/6775 sayılı Vekiller Heyeti kararı ile tadil edilen Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Talimatnamesinin muaddel 16 nci maddesindeki esaslar dairesinde hesap olunmaktadır.

Bu madde hükmüne göre satış bedeli :

- a) Kesme, taşıma, imal masrafları,
- b) Tevzii ve müşterek masraflar (Yönetim masrafları, orman bakım masrafları ve demirbaş amortismanları),
- c) Satış masrafları,
- d) Temettü hissesi (a, b, c fıkralarındaki 1, 2, 3 fıkralardaki masraflar yekûnunun % 10 u),
- e) Mıntaka orman târife bedeli (dikili ağaç m² nin bedeli «umumiyetle 18 lira» mülhak bütçenin gider masraflarını karşılar).

unsurlarından terakkübetmektedir.

Kanunda kayıtlı maliyet bedelinden kastın, satış bedeli olması lâzımgelmektedir. Zira maliyet bedeli hakkında ne Orman Kanununda, ne de Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Talimatnamesinde başkaca bir hüküm bulunmamaktadır.

Sayın Baltacıoğlu'nun: Orman emvâlinin nakliyatında «Ara depo» ihdası ile ilgili 2 nci sorularına gelince :

Ormanlarımızın Devlet eli ile işletilmesine başlandığı tarihten beri nakliyatla «ara depo» lardan faydalanılmış olup, ara depo yeniden ihdas edilmiş değildir.

Orman emvâlinin nakliyatında arazinin yapısına, yol durumuna, nakliyat için kullanılan vasıtaların nevine göre kademeli bir şekilde çalışmak zarureti vardır.

Ağacın kesildiği bölmeden ve kökü dibinden itibaren bölmenin kenarına kadar makta içi yapılacak nakliyatla, rampalardan itibaren orman yollarındaki nakliyatla, motorlu nakliyata müsait ana yollardaki nakliyatla, nakil vasıtalarının çeşidi başka başkadır. İşte bu zaruret nakliyatla, rampa, ara depo, son depo gibi toplamaları ve kademeleri intacetmektedir. 6831 sayılı Kanun satış istif yerlerine naklolan orman emvalinin talep halinde muayyen esas ve miktarlar dâhilinde hak sahiplerine verile-

ceğini âmir bulunmaktadır. Şayet ara depo aynı zamanda orman emvalinin satıldığı bir istif yeri ise, tabiatı ile buraya nakil ve istif olunan emvalden istek halinde bu nakliyatı yapan hak sahiplerinin istekleri yerine getirilmektedir. Ancak, ara depo bir satış istif yeri değil ise ve sadece nakliyatın tertip ve tanzimi bakımından zaruri bir toplama yeri vasfını haiz ve buradan itibaren emvalin son depolara nakli ve burada halkın istifadesine arzı lâzımgelmekte ise, bu takdirde ara depoya vaki nakliyatla, bu nakliyatı yapanlara artırmaz olarak her hangi bir orman malı verilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde hem ara depoya yapılan nakliyatla, hem de son depoya yapılan nakliyatla, nakliye işinde çalışan hak sahibi şahıslara, ayrı ayrı, artırmaz satış yapılması gibi bir netice tahassul eder ki, bu neticenin kanunun ruhuna uymayan bir tatbikat olacağı şüphesizdir.

Ormanlık çalışmalarımızda orman içi köylüsünün hakları, kanunî imkânlar göz önünde tutulmak suretiyle, yerine getirilmektedir.

Bu hususta gereken alâkanın eksik edilmeyeceğine, Sayın Baltacıoğlu'nun emin bulunmalarını istirham ederim.

Mâruzatım bu kadardır. Teşekkürler ederim.

BAŞKAN — Buyurun.

BALTACIOĞLU ZEKİ — Muhterem arkadaşlar; Sayın Bakanımızı çok dikkatle dinledim. Ümidederdim ki; buradan verecekleri cevaplar hem bizler için tatminkâr olsun, hem de kanunen tanınmış haklarımızı almak için bekliyen vatandaşlarımız da tatmin olsunlar. Ancak teessürle ifade edeyim ki, bakanın izahatı tatminkâr olmaktan çok uzaktır.

Meseleyi kısaca arz edeyim; 6831 sayılı Kanunun 34 nci maddesinde (hudutları içinde orman bulunan köy ve kasaba halkının ormandan kesip çıkararak satış istif yerine naklettikleri emval karşılığı olarak, % 25 miktarında maliyet bedeli üzerinden pazar ihtiyacı verilir, denilmektedir. Bu hükmün gayesi: Orman köylüsünü kalkındırmak; orman köylüsü ile orman idareleri birbirine zat menfaat grupları halinden çıkarmaktır. Şayet orman köylüsü kalkınır ve ormana ısındırılırsa rasgele kesip biçmez ve ormana kendi malı gibi korur diye düşünülmüştür. Ancak son zamanlarda gayesi itibariyle fevkalâde ehemmiyetli olan bu maddenin tatbikatı aksamaktadır. Buna sebep Bakanlığın ve işletmelerin ka-

nundaki (malîyet bedeli) tâbirini yanlış anlamalarıdır.

Sayın Tarım Bakanı cevaplarında netice itibariyle (satış bedelini, malîyet bedeli) olarak anlıyorlar; bu anlayışa göre 6831 sayılı Orman Kanununun 34 ncu maddesinde yazılı malîyet bedeli müsavî satış bedeli demektir. Bu şekildedeki kanun anlayışı sureti katiyede yanlıştır, hatalıdır. Muhterem Bakandan rica ediyorum, bu hatalı anlayıştan, tatbikattan vazgeçsinler.

Bundan önce yürürlükte olan 5653 sayılı Kanunda (muhammen bedel) tâbiri vardır. 6831 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. (Malîyet bedeli) kabul edilmiştir. Kanunun tadilinde Orman içi köy ve kasaba halkının lehine ve onların daha fazla faydalandırılmaları derpiş edildiği halde bilhassa İnkılâptan sonra Tarım Bakanlığının görüşünde, kanun anlayışında bir değişiklik olmuş ve Bakanın da demin ifade ettiği gibi malîyet bedeli satış bedeli olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Tatbikat o hale gelmiştir ki, bugün bâzı Devlet orman işletmeleri ihale neticesinde kaçtan satış yapıyorlarsa; köylüye de % 25 hakkını aynı fiyattan vermeye kalkışmıştır. Halbuki kanunda derpiş edilen gaye köylüye pazar ihtiyacı olarak, daha ucuz emval verilmesidir. Köylü malîyet bedeli üzerinden emval alırsa bunu pazara götürülecek aradaki farktan istifade edecektir. Halbuki Vekâlet ve Devlet Orman İşletmeleri bu fiyatı satış fiyatı olarak kabul ederlerse ki, bu fiyat ihale fiyatına kadar varacaktır. Bu takdirde köylünün bundan istifadesi mevzuubahis değil. Böylece kanunî bir hak idarî tasarrufla iptal edilmiş oluyor.

Ben Tarım Bakanından rica ediyorum, bu hatalı tatbikatı değiştirsinler. Kanundaki malîyet bedelinin ne olduğu her hangi bir tarife muhtaç değildir. Hiçbir suretle malîyet bedeli satış bedeli değildir.

Köylü ormandan kesip çıkardığı emvali işletmelerce gösterilen yerde istif ediyor. Çok zaman bu istif yeri ile satış istif yeri arasında 1 - 2 belki de 3 kilometrelik bir mesafe var. Böylece işletmeler, ara depoları ihdas etmek suretiyle köylüyü % 25 hakkından mahrum etmek yoluna gitmektedirler. Bu küçük gibi görünen meseleler yüzünden vatandaşın kanuna karşı, Devletin otoritesine karşı, itimadı sarsılmaktadır, sarsılmıştır. Bugün vatandaşa tanınan kanunî bir hak vardır. Bu hak

ya verilir, yahut verilmez. Verilmemesi için önce kanunun değiştirilmesi lâzımdır. Kanun değiştirilinceye kadar vatandaş kanunî hakkını kullanacak, ondan faydalanacaktır. Kanun değiştirilmeden evvel bu hakkın tereddütsüz verilmesi iktiza eder. Kanuna karşı bile caiz değildir, olmamalıdır.

Vatandaş ormandan istif yerine kadar, satış istif yerine kadar orman emvalini getirebilmelidir.

Tekrar ediyorum, köylünün hakkının muhtelif bahanelerle verilmemesi, onun Devlet otoritesine karşı olan itimadını sarsıyor. Bu şekilde, vatandaşın hakkını verilmemekle onun kanuna karşı inancı sarsılıyor.

Sayın Bakanımızın bir başka noktaya da nazarı dikkatini celbetmek isterim; bâzı orman işletmelerinde köylünün bu hakkını ortadan kaldırmak için başka usullere başvurmaktadırlar; Orman Kanununa göre emval ormandayken tahsis mevzuubahis değildir. Halbuki işletmelerimiz daha kesilmemiş ağaçları tahsis mevzuu yaparak köylünün kesip ormandan çıkardığı bu ağaçların önceden tahsis mevzuu olduğu eshabı mucibesıyla % 25 hakkı verilemez diyorlar.

Vekâletçe her üç mevzuda da çok titiz davranılmasını bilhassa rica ediyorum. Ve bilhassa bu malîyet bedelinin satış bedeli olduğu hususundaki gayriâdil ve gayrikanuni anlayış ve usulden vazgeçilmesini istirham ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Tarım Bakanı.

TARIM BAKANI OSMAN TOSUN — Muhterem arkadaşlar, sayın Zeki Baltacıoğlu'na teşekkür ederim. Geçmiş devirde hakikaten malîyet ve muhammen bedelin satış bedeli olarak telâkki edilerek ona göre tatbikat yapıldığı maalesef olmuştur. Bundan sonra bu gibi hususlar tekerir etmiyecektir. Müsterih olsunlar. Bugünkü anlayışı ve tatbikatı arz etmeye çalıştım. Bu hususta gerek malîyet bedeli ve satış bedeli hususunda ve gerekse yine bugünkü anlamda ana depo ve bir de kesilmemiş ağaçların gösterilmesi hususunda Sayın Baltacıoğlu'nun işaret ettikleri noktalar üzerinde dikkatle durup, bunlara hakikten kesin bir şekil vermek kararındayım.

BAŞKAN — Baltacıoğlu söz istiyorlar mı?

BALTACIOĞLU ZEKİ — Hayır, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır, efendim.

5. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Ergin Sait Naci'nin, Niğde vilâyeti çevresinde bulunan meyva bahçelerinde bu yıl hasarat mücadelesi yapılmıyacağına dair sorusuna Tarım Bakanı Tosun Osman'ın sözlü cevabı (6/23)*

BAŞKAN — Ergin arkadaşımız burada mı? Burada

Soruyu okuyoruz efendim.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Tarım Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına müsaadelerini rica ederim.

Ergin Sait Naci

Niğde vilâyeti çevresinde bulunan meyva bahçelerinde bu sene yazın hasarat mücadelesi yapılacak mıdır?

Yapılmıyacaksa bu mücadelenin halk tarafından yapılması mümkün görülmekte midir?

Mücadele yapılmadığı veya muvaffak olmadıkları takdirde dığer olunacak zararın portesini tahmin etmek mümkün müdür? Bu zarar ne kadara baliğ olabilir?

BAŞKAN — Tarım Bakanı, buyurunuz.

TARIM BAKANİ TOSUN OSMAN — Muhterem arkadaşlar, Sayın Sait Naci Ergin arkadaşımın sorularını cevaplandırmıya çalışacağım.

1. Bu sene Niğde ve kazaları toplu meyvalıklarında (karpokapsa) elma iç kurduna karşı 100 000, (iponomot) ağ kurduna karşı 300 000, (Fusieladina) Kara lekeye karşı 120 000 ağaçta yaz mücadelesi yapılması, diğeri taraftan : Kırmızı örümcek, yaprak biti ve yaprak bükken gibi zararlıların da zuhurunda ayrıca 500 000 ağaçtan icabeden ilâçlamamın tatbiki, Niğde Ziraat Mücadele Müdürünün iştiraki ile 25 - 27 Ekim 1960 tarihleri arasında Konya Bölge Ziraat Mücadele Reisliğinde yapılan toplantıda programlaştırılmış ve bu programın aynen tatbiki bakanlıkça da uygun görülmüştür.

2. Yukarıda adı geçen mücadeleler için müstahsıla Bakanlığımızca gerekli ilâç ve âlet yardımı yapılacak, ekipler teşkil edilmek suretiyle mücadelelerin tekniğine uygun bir şekilde tatbiki sağlanacak, amale yardımı yapmak suretiyle müstahsılın da mücadelelere iştiraki temin edilecektir.

3. Ayrıca 6968 sayılı Ziraî mücadele ve ziraî karantina Kanununun 32 nci maddesi gereğince ziraî mücadele işlerini ücret mukabilinde ve sanati mutade halinde yapmak isteyen hakiki veya hükmî şahıslara bu işlerini lâyık veçhile yapabilmeleri için 50 000 liraya kadar 4 milyon lira, (plâsman) Ziraat Bankası vasıtasıyla de alet kredisi açılmış bulunmaktadır. Diğeri taraftan meyva zararlılarına karşı yetiştirici taraftan yapılacak mücadelede kullanılmaya elverişli ilâçların zamanında Niğde piyasasında satışa hazır bulundurulması ilgili firmalara yazılmıştır.

4. Yukarıda adı geçen hasare ve hastalıklara karşı gerek Devlet, gerekse yetiştirici taraftan mücadele yapılmadığı takdirde vâkı olacak zarar derecesi 6 milyon liraya kadar çıkabilir.

Ancağ, şimdiden alınan ve alınmakta olan tedbirler neticesinde, zamanında tatbik edilecek mücadeleler sayesinde bu hasare ve hastalıkların zarar yapmasına meydan verdirilmeyecektir.

Mâruzatım bu kadardır. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun.

ERGİN SAİT NACI — Sayın Tarım Vekilinin cevapları tatminkâr olmuştur. Kendilerine teşekkür ederim.

Ayrıca şunu da beritmek isterim ki; uzun yıllar Orta - Anadolunun birçok bölgeleri gibi Niğde de tam bir ihmale mâruz bırakılmış bulunuyordu. Bu ihmâl sırasında dahi Tarım Bakanlığının mücadele teşkilâtı vefakârlığını bir an bırakmamış ve Niğdelilerin şükran borcunu kazanmıştır. Kendilerine burada teşekkür etmek benim için ayrıca bir zevktir. (Alkışlar)

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

6. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Toplu Abdülhadî'nin, mazbut ve mülhak vakıfların durumu ile Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılan satışlara, eski eserler vafsmi haiz vakıfların bakım ve onarım işlerine ve camilerle müştemilâtının durumuna dair Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/24)*

BAŞKAN — Devlet Bakanı birleşimde bulunmadığı için bu soru gelecek soru gününe kalmıştır efendim.

7. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Bayındır Rauf'un, Erzincan ovası sağ ve sol sahil sulama işlerinin ne safhada olduğuna dair sorusuna Bayındırlık Bakanı Vekili Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/25)*

BAŞKAN — Bayındır arkadaşımız burada mı? Burada.

Bu soruya Bayındırlık Bakanına vekâlet eden Ulaştırma Bakanı cevap vereceklerdir. Soruyu okuyoruz efendim.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına Aşağıdaki sorunun Bayındırlık Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve teklif ederim.

1. Erzincan ovası sağ sahil sulama işinin bir programa alınıp alınmadığının,

2. Çardaklı, Vaskirt ve Geçit derelerinden faydalanmanın mümkün olup olmadığının,

3. Her yıl müthiş susuzluk çeken bu sahanın âkibetinin ne olacağını ve Fırat nehrinden su almak suretiyle çekilmekte olan ıstırahın önlenmesinin düşünülüp düşünülmediğinin,

4. Sol sahil sulama işinin ne safhada olduğunun ve bu konunun sağ sahille birlikte ele alınmasının daha doğru olup olmayacağını sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve teklif ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Erzincan İl Temsilcisi
Rauf Bayındır

BAŞKAN — Buyurun Bayındırlık Bakanı yerine Ulaştırma Bakanı.

BAYINDIRLIK BAKANİ VE ULAŞTIRMA BAKANİ VEKİLİ MERSİNLİ ORHAN — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım, soru sahibi Sayın Bayındır arkadaşımızın sorusu, Erzincan ovasındaki sulama işlerinin muhtelif bölümlerine temas etmesi dolayısıyla Erzincan ovasındaki sulama faaliyetinin ilgili dairesince ne şekilde ele alındığının küçük bir hulâsasını geriaktirmektedir.

Yüksek malûmları olduğu üzere Erzincan şehri Fırat nehrinin kuzeyinde bulunmaktadır. Bu tarafa sulama usullerine göre sağ sahil denilmektedir. Erzincan şehrinin doğusunda bir sulama şebekesine taallûk eden bir projenin tatbikatı senelerden beri ele alınmış ve muhtelif kademeler halinde ikmal edilemiştir.

Bu iş beş kısımdan inşa edilmiştir. Bu sene ikmalî göz önünde bulundurulmak suretiyle iş ele alınmıştır. İnşaat bitince, ve mevcutları ile birlikte işler hale gelince 3 829 hektar arazi sulanabilecektir.

Bu işler, sağ sahilde yapılmakta olan sulama işlerinin bir bölümünü teşkil etmektedir.

Sayın Bayındır'ın diğer bir suali de, Erzincan'ın batısına tallûk etmektedir. Bu da, Çardaklı, Vaskirt ve Geçit derelerinden istifade meselesidir. Kendileri de bilirler ki, bu dereler seylâbî karakteri haizdirler. Muayyen mevsimlerde su gelir, diğer mevsimlerde istifade edilecek derecede su gelmez.

Erzincan'ın batısındaki arazinin sulanması hakkında Bakanlığın fikri sorulmaktadır. Bu dereler biraz önce de söylediğim gibi, taşkın karakteri olan derelerdir. Taşkın kontrolü için birtakım tesisler yapılmıştır. Sonra, derelerin memba kısmında erozyon çoktur. Bu bakımdan da sulamaya geçmek mümkün olmamaktadır.

Yine arazinin fevkalâde erozyona tâbi olması dolayısıyla yapılacak barajlar haznelerinin kısa zamanda dolması ve tesisi yakın zamanda vazifesini yapamaz hale getirmesi çok mümkün bulunmaktadır. Bu durumu gören idare bu işi iki yönden halletmeye çalışmaktadır :

1. Bu arazinin ve yan dereler sathı mailerinin erozyonunu kontrol etmek suretiyle teressübatına engel olmak ve ondan sonra mühim olan yerlerde rezervuarlar tesisi suretiyle o şekilde sulama imkânlarını araştırmak. Bu çalışmada idare büyük bir müşkül ile karşı karşıya bulunuyor. Arazi çok su masseden bir arazidir. Bu ise sulama işini ve su temini mevzuunu müşkül hale getirmektedir. Fakat halen bilhassa Vaskirt deresi üzerinde taşkından önlemek ve seylâbî önlemek tesisleri yapılmıştır. Şöyle ki; ceman yekûn 7 900 metre sedde inşa edilmiş 37 aded de seki yapmak suretiyle mecrasında suyun fevkalâde tahribat yapması önlenmeye çalışılmıştır. Buna paralel olarak yine yeraltı suyundan da istifade için tertibat alınmış bulunmaktadır. Bu sene, 1961 yılı içinde yeraltı sulama programına göre Erzincan ovasına 3 sondaj makinası sevk edilecektir. Bu 3 makina ile gerekli yerlerde 15 kuyu açılması sağlanacaktır. Bu kuyular hidrolojik araştırma neticelerine göre açılacağından bugünden bunların yerlerini söylemek mümkün değildir.

Binaenaleyh, bu sağ sahil sulama işi hem satih ve hem de yeraltı sularından istifade edilecek şekilde ele alınmış, plânlanmış bulunmaktadır.

Ovanın sol sahili yani Erzincan şehrinin diğer sahili sulama bakımından iki durum arz etmektedir. 1958 de projeleri bitmiş olup ele alınacak hale gelmiş bir sulama projesi vardır. Ancak, bu projede Cenciğe köyünün suyundan istifade düşünülmüş, ihale edilmiş fakat Cenciğe köylüleri zamanında kendilerine verilmiş olan bir fermanı göstermek suretiyle suda hakları olduğunu ispat etmişlerdir. İdare zaruri olarak bu projeden vazgeçmek mecburiyetinde kalmıştır. Cenciğe suyundan istifade edilmeyecek diye, sulamadan vazgeçilmiş değildir. Başka bir şekil düşünülmüştür.

Doğrudan doğruya Fırat'tan alınacak su uzunlamasına bütün sol sahili boyunca bir kanalla sulama yapılacak, ayrıca pompaj usulü ile de sulama düşünülmektedir. Her iki proje ele alınmıştır. 1963 e kadar bu iş tahakkuk ettirilecek pompaj usulü ile su üst satırlara çıkarılarak, ovaya verilecektir. Bu projenin 1963 yılında ele alınması düşünülmektedir. İlk kısmın ihalesi 1961 programındadır. Sol sahilde Şıhlı sulaması bir kısmı sağ sahili projesi ele alınmıştır. Ve sağ sahilin de ikmalıyla beraber hizmete girecek duruma gelmiştir.

Binaenaleyh, Erzincan ovasındaki sağ ve sol sahilde, şehrin batı ve doğusundaki kısımlarının sulama işleri budur. Bu meyanda şunu da arz edeyim; şehrin doğusundaki sağ sahil sulamasının drenaj kanalı inşası hemen hemen ikmal edilir hale gelmiştir. Bu tahakkuk ettiği takdirde bu kanalın suyundan istifade edilerek şehrin doğusunun sulama şebekesinin tevsi cihetine gidilecektir.

Sayın Bayındır'ın suallerine cevaplarım bundan ibarettir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun.

BAYINDIR RAUF — Muhterem arkadaşlar, bir noktayı kısaca belirtmek istiyorum. Bazı arkadaşlar lokal diyorlar ama, insan kendi yakınında olan bir şeyi şüphesiz daha iyi bilir. Binaenaleyh, bir insanın bildiği mevzuu ele alması en doğru yoldur. Bu itibarla bu meseleyi huzurunuzda getirmiş buluyorum. Bu birincisi.

İkincisi; ben bu soruyu 1957 - 1958 de sormuştum. Aradan 3 sene gibi bir zaman geçmiş

bulunuyor. Maalesef gerekli şekilde bugüne kadar bir cevap alamamıştım. Bugün bakıyorum arkadaşlar soru soruyorlar aradan 24 saat geçmeden hemen ilgili vekil tâlib oluyor, ben cevap vereyim, vereceğim diyor. Gayet tabii buna memnun olmamak mümkün değil. Bu da 27 Mayıs Devriminin bize getirdiği bir değişiklik, bir yeniliktir. Bunda da ne kadar iftihar edilese yeridir.

Şimdi arkadaşlar, sağ sahil sulama işi kısaca aşağı - yukarı Vekil Beyin burada açıkladıkları gibidir. Bunu biliyorum, fakat, sol sahil sulama işi daha çok söz konusudur. Bu sağ sahil tarihi bir konudur. Uzun yıllardan beri devam edelmektedir. Hemen hemen ilk sulama tesislerinden birisidir, Türkiye'de yapılan bu işin başlangıcıdır. İşin zor olduğu muhakkak. Fırat'tan su almak suretiyle sahili sulamayı düşünüyoruz. Vekil Bey ifadelerinde bu meseleyi mevzu bahis etmemiş olsaydı müthiş üzüntü duyacaktım. Bu sahanın sağ sahilinin sulaması cihetine gidilmesinin düşünüldüğünü bahsettiler. Bu sahili bilen insanlar olarak sunu arz edeyim, yeşil Erzincan diye duyarsınız, ovanın bütün kısımları suya sahibolduğu halde bu sahil her nedense bir çöl manzarası arz etmekte ve çiftçinin bel bağladığı, gönül bağladığı mahsulü, gün dönümü başladıktan sonra başıyan kuraklık yüzünden heba olmakta ne meyvasını, ne mahsulünü ne de pancarını elde edememektedir. Bundan dolayıdır ki, bu mesele memleketin birinci plânda gelen işi bakımından, bilhassa bu kısmın ön plâna alınmasında büyük faydalar mülahaza etmekteyim. Bu mevzuu şu şekilde arz edeyim: Buradan elde edilmiş olan suyun miktarı, aldığımız malûmata göre, 1/4 hattâ 1/10 a düşmektedir. Bu kadar düşük bir su miktarı ile bu topraklarda çiftçilik yapmak, mahsul elde etmek imkânı olmadığını takdir edersiniz. Bu sebeple bu meseleyi hususi bir şekilde ele alıp üzerinde durmanın büyük faydası vardır, bunu takdir edeceğinizden eminim. Bununla beraber bu mesele gözde büyütülecek kadar da büyük olmasa gerektir. 1950 senesine kadar bu sahanın sulanması için bir etüd yapılmış, bu işin 4.5 milyon liraya mal olacağı hesaplanmıştır. Bu tarihte seçim yapıp seçimin neticesi başka türlü meydana çıkınca kötü tesir yaratarak 4.5 milyon liranın bu su işine tahsisi kiskanıldı ve netice itibarıyla bu sahalarda,

düşük iktidar tarafından cezalandırılmış oldu. Şimdi bir kanun ile bu cezanın kaldırılması ve meselenin ciddiyetle ele alınması lüzumunu tekrar isterim.

Muhterem arkadaşlar, mevzuu daha genişletmek istemiyorum, birçok notlarım vardı. Vekil Beyefendi tatminkâr cevaplar verdi. İşi, şu kürsüde Hükümete maledilmiş olması için getirmiştin. Hükümetten aldığım cevap umumiyet itibariyle tatminkârdır. Hepinizi selâmlarım.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

8. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Bayındır Rauf'un, Kömür Tevzi Müessesesince Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum ve Kars illerine verilmekte olan kok kömürünün hangi esas ve ölçülere göre dağıtıldığına dair Sanayi Bakanından sözlü soru önergesi (6/26)*

BAŞKAN — Rauf Bayındır. Burada.

Sanayi Bakanı.. (Yok sesleri.)

Sanayi Bakanı bulunmadıkları için, cevabı gelecek soru gününe bırakılmıştır.

9. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Çini Rifat'ın, asgarî işçi ücretlerinin yeniden gözden geçirilmesi mevzuunda ne düşünüldüğüne dair Çalışma Bakanından sözlü soru önergesi (6/27)*

BAŞKAN — Rifat Çini arkadaşımız burada

mi efendim?... Burada sesleri.

Çalışma Bakanı?... Burada sesleri.

Cevap verecek misiniz efendim?..

ÇALIŞMA BAKANI TALAS CAHİT — Mehil istirham ediyorum.

BAŞKAN — Bakan müddet istemektedir.. Cevabı gelecek soru gününe bırakılmıştır.

10. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Savaş Selâmi'nin, Sanayi Bakanlığında ve bu bakanlığa bağlı teşekküllerde vazifesini kötüye kullanmış ve partizanlık yapmış şahısların halen mevcud olup olmağına dair, Sanayi Bakanından sözlü soru önergesi (6/28)*

BAŞKAN — Sanayi Bakanı bulunmadığına göre, bu sorunun cevabı da diğer soru gününe bırakılmıştır.

11. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Coşkun Alev'in, askerlik hizmetlerini öğretmen olarak yapanlara elbise ve tayın bedeli verilmesinin düşünülüp düşünülmeyeceğine dair Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/18)*

BAŞKAN — Millî Savunma Bakanı?... Yok sesleri.. Millî Savunma Bakanı henüz gelmedikleri için kendisinden sorulan sorunun cevabı da gelecek soru gününe bırakılmıştır.

Şimdi, gündemin diğer maddelerine geçiyoruz.

7. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Anayasanın halkoyuna sunulması hakkında kanun tasarısına dair Seçim Kanunu Komisyonu raporu (5/5) (1)*

BAŞKAN — Tasarının ikinci görüşülmesidir. Maddeleri okutuyorum.

MADDE 1. — Anayasanın, 157 sayılı Kanun gereğince halkoyuna sunulmasında bu kanun hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Seçme yeterliği bulunan her vatandaş, seçmen kütüğüne kayıtlı olmak şartıyla halkoyuna katılır.

Anayasayı kabul eden seçmen, üzerinde

(1) Birinci görüşülmesi 22 nci Birleşim tanağındadır.

(EVET), kabul etmiyen seçmen, üzerinde (HAYIR) yazılı puslayı kullanmak suretiyle oyunu verir.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Anayasanın halkoyuna sunulması işlemleri seçimlerle ilgili mevzuat hükümlerine göre teşkil olunan seçim kurullarınca yürütülür.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Yüksek Seçim Kurulu halkoyu için gerekli bütün hazırlıkları yapar.

Bu maksatla, lüzumlu araç ve gereçlerin zamanında ulaştırılmasını sağlar.

Halkoyu için, ilki ayrı renkte, birinin üzerinde (EVET), diğerinin üzerinde (HAYIR)

kelimeleri bulunan iki çeşit oy pusulasını yeteri kadar ve eşit sayıda bastırır.

Zarf ve oy pusularının, zarf dışından renk ayrılığını belli etmeyecek şekilde ve aynı ölçüde hazırlanması şarttır.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Anayasanın halkoyuna sunulmasında (siyasî partiler tarafından yapılacak propaganda dâhil) seçim öncesi işleri, seçim günü işleri, seçim sonrası işleri, itiraz ve şikâyetler, suçlar ve cezalarıyla kovuşturma usul ve şekilleri ve malî konular bakımından seçimlerle ilgili mevzuatın bu kanuna aykırı olmıyan hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Sandık, ilçe ve il seçim kurullarınca düzenlenecek tutanaklarda :

- a) Seçmen sayısı,
- b) Halkoyuna katılanlar sayısı,
- c) Muteber olan oylar sayısı,
- d) Muteber olmıyan oylar sayısı,
- e) Anayasaya (Evet) oyu verenlerin sayısı,
- f) Anayasaya (Hayır) oyu verenlerin sayısı,

ayrı ayrı gösterilir.

İl seçim kurulları, il birleştirme tutanağında beliren sonuçları, derhal Yüksek Seçim Kuruluna bildirir ve tutanağın onaylı bir örneğini gönderir.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Yüksek Seçim Kurulu, il seçim kurullarından gelen birleştirme tutanaklarına göre, halkoyu sonucunu yukarıki maddede yazılı esaslar dairesinde, derhal ilân eder.

Muteber oyların yarısından çoğu (Evet) ise, Anayasa Türk Milleti tarafından kabul edilmiş olur.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Yüksek Seçim Kurulu, bu ka-

nunun uygulanması ile ilgili bir izahname çıkarır.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu suretle maddelerin müzakeresi neticelenmiştir. İftizük gereğince, tasarının heyeti umumiyesi üzerinde bir lehte ve bir aleyhte olmak üzere iki üye söz isteyebilir. Buna göre söz isteyen var mı? Yok. Olmadığına göre tasarının tümünü yüksek oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu suretle tasarı ikinci müzakereden sonra Yüksek Meclisçe kabul edilmiş bulunmaktadır.

2. — *Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Tarım ve İçişleri komisyonları raporları (1/53) (1)*

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini yüksek oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Maddeleri okuyoruz.

Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 1. — Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanun hükümlerine göre teşekkül etmiş koruma meclisleri ve murakabe heyetleri feshedilmiştir.

(1) 32 S. Sayılı basmayazı, tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Belediye seçimleri yapıncaya kadar çiftçi mallarının korunması maksadiyle Koruma Meclislerine ve Murakabe Heyetlerine seçimle gelen âzalar yerine kanuni ehliyeti bulunan kimseler tâyin edilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?...

BAYINDIR RAUF — Efendim; bu kanunun heyeti umumiyesi üzerinde söz alacaktım fakat mümkün olmadı.

Burada «Belediye meclisleri için yapılacak seçime kadar» diye bir kayıt bulunmaktadır. Bunun henüz ne zaman yapılacağı belli değildir, zamanı tesbit edilmemiştir. Kanun çıkıncaya kadar, belediye seçimlerine gitme gibi bir vaziyet hâsıl olacaktır.

Sonra, tâyin diye ortada bir mesele vardır. Vilâyet ziraat odaları yoktur. Neden? Tahsisatı konulmamıştır da ondan... Henüz kanuni formalitesi yapılmamıştır. Çiftçi Malları Koruma Kanunu tatminkâr olsa idi o zaman Ziraat Odaları teşkili hakkındaki Kanunun çıkarılmasına lüzum kalmıyacaktı. Vazifesini görmediği için düşünülmüş ve Ziraat Odaları teşkili hakkında bir kanun çıkarılsın istenilmiş.

Şimdi, vaziyeti görüyoruz. Tâyinlerin illerde yaptığı reaksiyonlarını görüyoruz. İllerde birçok tâyinler yapılıyor. Meselâ muhtar tâyinleri yapılıyor. Birinci muhtar kim? İkinci muhtar kim? İkinci muhtar kim? İl makamları üzerinde yapılan tazyik neticesinde tâyin edilen muhtarlar, bir işe yaramıyor. Üçüncü muhtar? Her hangi kimsenin hoşuna gitmeyen bir adam muhtar seçiliyor ve mütemediyen döne döne iş eski halini alıyor. En kurnaz, en becerikli ve dolayısıyla makamata sokularak, çünkü politikanın içinde kalan ve her şekilde muhtelif istikâmetler alan kimselerin tekrar tâyinleri yapılıyor.

Sonra kim tâyin edecek? Tâyin edilen adamın hangi çiftçinin, veya çiftçiliğin hangi branşının adamı olduğu belli değil. Nihayet göz önüne geliveren adamlar. Ben bu kanunun çıkarılmasından evvel, bilhassa tutumlarındaki sakatlıklarının göz önüne alınmak suretiyle evvelâ ziraat odaları teşkilâtı hakkındaki Kanun hükümlerinin kuvvedenkiyle çıkarılması, doğrudan doğruya seçimle gelme usulü-

nün kabulü, 1 Ocak tarihine kadar odaların teşkil edilmesi icabeder. Daha evvel de arz etmiştim. Nasıl ki ticaret odaları, ticarî mevzularda, bu mevzu ile uğraşan zümreleri bir araya topluyorsa, ziraat odaları da ziraat sahasında aynı görevi yapmalıdır. Nüfusunun % 80 i çiftçi olan memleketimizde buna olan ihtiyaç bedihîdir. Her ne kadar bir seçim yapılmışsa da tarım odaları işe karışmadan yapılmıştır.

Arkadaşlarımdan çok rica ediyorum; Bu gibi makamlara zamanı kısa bile olsa bâzı kurnaz kimselerin sokularak işin yanlış istikâmetlere sevkini önlesinler ve bu gibi adamların eline iş verilmesin. Çünkü iş başında bulunan, idarî makamlarda bulunan kimseler, çok kısa bir zamanda iş başına gelmişlerdir. Tanımadıkları insanlar içinden seçeceklerdir. Bunlar hayrihah olmuyor arkadaşlar, tatmin etmiyor. Bu mesele üzerinde, Ziraat odaları meselesi üzerinde Tarım Bakanının ve Dahiliye Vekilinin izahat vermelerini rica edeceğim.

Ziraat odaları teşkilâtının başına gelecek kimse tâyin ile mi olmalıdır?. Muhtarların değiştirilmesi hususu, tutum iyi olmadı. Onun için bu teşekkülün, Çiftçi mallarını koruma Kanunu ile yapılacak bu teşekkülün de iyi bir netice vermeyeceğine kaniim. Arz ettim, tekrar rica ediyorum, iki vekil arkadaşımız izahat verirlerse, çok isabetli olur kanaatindeyim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen arkadaşımız var mı?..

BİLGİN SÜLEYMAN — Muhterem arkadaşlarım; Çiftçi Mallarını Koruma Derneği, bugün en çok köylünün şikâyetini mucibolan bir dernektir. Bu dernekler tamamıyla politik bir zihniyetle kurulmuş ve halen başındaki kimselerin çoğu da o zihniyetteki şahıslardan ibarettir.

Okunan maddede sarahat vardır: Kazalarda kaymakam, vilâyette valiler tâyin edecek. Kazalarda kaymakam teklif edecek, vilâyette vali tasdik edecektir. Tereddüde bence mahal yok. Zaten valiler bu tâyinleri yaparken, diğer hususlarda da müşahade edildiği veçhile, alâkalı-ları çağırır, Ziraat Odasının fikrini alır ve ondan sonra tâyin yapar. Ortada halen pek çok şikâyet mevzuu varken bu derneklerin feshi kararı yerindedir. Yapılacak tâyinlerde bahsedildiği şekilde belki bâzı sızmalar da olabilir. Böyle sızmalar olsa bile bugünkünden kat be kat daha iyi te-

şekkül olur. Bunun için her hangi bir endişe mevzu bahsolmamak lâzım gelir. Bugün için en çok şikâyet mevzu olan bu meseleyi kökünden halletmek ve mevcut dernekleri feshetmek yerindedir kanaatindeyim.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı?.. (Reye reye sesleri) Yazılı bir teklif mevcudolmadığından, geçici maddéyi reynize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu tâyinler, kazalarda kaymakamların teklifi ve valilerin tasdiğiyle, vilâyet merkezlerinde doğrudan doğruya valiler tarafından yapılır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde bir taktir vardır, okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

4081 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde tedvin edilmesini arz ve teklif ederim :

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu tâyinler kazalarda tarım memurluğunun teklifi üzerine kaymakamlara, vilâyetlerde, tarım müdürlüklerinin teklifi üzerine valilere yapılır. 5 . 3 . 1961

Doğukan Suphi

BAŞKAN — Sayın Doğukan.

DOĞUKAN SUPHİ — Arkadaşlar; benden evvel konuşan iki arkadaşımız, bu mevzuda izahat verdiler. Ben de şu kadarını arz edeyim.

Mevzu bahis teşekkülde tarımcıların büyük vazifeleri vardır. Bu mevzuda en çok alâkalı olarak, tatbikiyle, teşkilâtiyle tarım mensuplarının görevleri büyüktür. Bu sebeple, taktirimi buna istinaden vermiş bulunuyorum. Hiç olmazsa tarım teşekkülleri, valiye yahut kaymakama bir teklif getirsinler, vali yahut kaymakam da bu teklifi tetkik ettikten sonra işi bir karara bağlasın. Benim teklifim bundan ibarettir. Müspet oyunuz rica ederim.

BAŞKAN — Komisyon adına söz isteyen var mı? Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ASPUZOPLU ŞEVKET — Muhterem arkadaşlar; zaten 4081 sayılı Kanunun ruhunda illerde tarım müdürlükleri, kazalarda tarım memurluklarının tesbitiyle bu işin halledileceği belirtilmiştir. Kaymakam ve valilerin tesbitinden sonra bu işin tedvirini ileri sürmek, komisyonumuza uygun gö-

rilmemiştir. Maddenin, aslında olduğu gibi, kabulünü rica ederim.

BAŞKAN — Buyurun Rauf Bayındır.

BAYINDIR RAUF — Efendim, demokrasinin icabı, her hangi bir teşekkülün seçim yoluyla kurulması şayanı arzudur.

Bir arkadaşımızın yaptığı teklif üzerinde ziraatçi arkadaşlarımızın söz sahibi olmaları, şahsan bendenizi çok ferahlattı. Çiftçi Mallarını Kuruma Derneğinde mümessil olarak bulunmamız mı doğru, yoksa Hükümet tarafından seçilmiş olmamız mı iyi? Elbette seçimle temsil edilmemiz.

Bu meselede bir müstaceliyet yok ise lütfen biraz zaman bırakılsın, düşünelim ve üzerinde konuşmak imkânını bulalım.

Arkadaşımız bir teklif yaptı, bunun nazarı dikkate alınmasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Başka söz isteyen?..

DOĞUKAN SUPHİ — Komisyon sözcüsü arkadaşımız söyledi. Zaten iş Tarım teşkilâtı tarafından görülmektedir. Kaymakam ve valilere yetki tanımakla, iş kökünden hallolunmaktadır.

Ben kaymakamların, valilerin bu salâhiyetlerinin kaldırılmasını teklif etmiş değilim. Teklifim, Rauf Bey arkadaşımın da işaret ettiği gibi, hiç olmazsa kısa bir istişare yapmak ve daha iyi bir şekilde neticelenmesini temin etmektir.

Bir de mesele Tarım Komisyonundan geçtiğine göre, Tarım Komisyonunun Sözcüsünün fikirlerinin de öğrenilmesi faydalı olur kanaatindeyim.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı?.. (Reye reye sesleri) Başka söz isteyen yoktur. Taktiri tekrar okutup yüksek oyunuz sunacağım.

(Geçici 3 ncü madde hakkındaki Doğukan Suphi'nin taktiri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Taktirin nazarı dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi aynen oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi reynize sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

B : 23 6 . 3 . 1961 O : 1

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Adalet, İçişleri, Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bu suretle tasarruun birinci müzakeresi bitmiştir.

Gündemde görüŖülecek başka madde olmadığından 8 Mart 1961 Çarşamba günü saat 10 da toplanılmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,00

Temsilciler Meclisi S. S A Y I S I : 32

Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Tarım ve İçişleri komisyonları raporları (1/53)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1320/2871

22 . 11 . 1960

Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca Millî Birlik Komitesine arzı 16 . 11 . 1960 tarihinde kararlaştırılan «Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.

Cemal Gürsel

GEREKÇE

Sabık ve sâkıt iktidar zamanında 5856 sayılı Kanunla 4081 sayılı Çiftçi mallarının korunması hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin sonuna eklenen bir fıkra ile Koruma Meclisi ve Murakabe Heyetlerinin seçim süreleri takyidedilerek kendi mensuplarını bu görevlere seçtirmek suretiyle bu heyetler vasıtasıyla devamlı olarak köylü vatandaşlar üzerinde çeşitli ve maksatlı baskılar yapıldığı öğrenilmiştir.

27 Mayıs İnkılâbından sonra da bu heyetlerin köylünün bağrında partizan yuvaları halinde kaldıkları ve bu heyetlerin behemehal feshi ile yeniden teşkilâtlandırılmasının zaruri bulunduğu vilâyetlerden alınan mütalâalardan anlaşılmiş bulunmaktadır.

Her ne kadar, bâzı vilâyetlerde bu heyetler Valiler tarafından idareten değiştirilmiş ve yerlerine kanuni ehliyeti haiz kimseler konulmak suretiyle çiftçi mallarının korunması sağlanmış ise de; idareten yapılan bu kabil değişiklikler, yukarda belirtilen dördüncü madde hükümlerine aykırı olduğundan, çiftçinin geçimini sağlayan ve millî servetin kaynağı olan çiftçi mallarının emin ellerde korunmasının temini maksadiyle, önümüzdeki belediye seçimlerinden sonra 4081 sayılı Kanun hükümlerine göre heyetler teşkil edilinceye kadar vazife görecekle rin tâyinlerini sağlamak üzere ilişikte sunulan kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tarım Komisyonu raporu

T. C.
Temsilciler Meclisi
Tarım Komisyonu
Esas No: 1/53
Karar No: 4

23 . 2 . 1961

Yüksek Başkanlığa

20 . 2 . 1961 tarihinde Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilmiş olan «Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı» komisyonumuzda Tarım ve İçişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Kanun gerekçesinde ileri sürülen hususlar ile ilgili Bakanlık temsilcilerinin vermiş oldukları tamamlayıcı malûmat, komisyon üyeleri tarafından da yerinde mütalâa edildiğinden, adı geçen kanun tasarısı komisyonumuzca aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Tarım Komisyonu Başkanı	Bu Rapor Sözetüsü		
<i>Üstün Feridun</i>	ve Kâtip	Üye	Üye
	<i>Ertanık Adnan</i>	<i>Atılğan Ahmet</i>	<i>Bilgen Süleyman</i>
Üye	Üye	Üye	Üye
<i>Erel Ali</i>	<i>Kepir Mustafa</i>	<i>Pamukcu Mahir</i>	<i>Serim Ethem</i>
	Üye		
	<i>Şener Ahmet</i>		

İçişleri Komisyonu raporu

T. C.
Temsilciler Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/53
Karar No. 3

28 . 2 . 1961

Yüksek Başkanlığa

Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Gerekçede tafsilen izah edilen hususlar, komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve kanun tasarısı aynen kabul edilmiştir.

Temsilciler Meclisi Genel Kuruluna arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Yurdakul Dâniş</i>	<i>Hazer Mehmet</i>	<i>Asbuzoğlu Şevket</i>	<i>Akyurt Nurettin</i>
Üye	Üye	Üye	Üye
<i>Aysan Şevki</i>	<i>Batur Suphi</i>	Bir noktada söz hakkım mahfuzdur	<i>Kabadayı İhsan</i>
		<i>Gerger Vasfi</i>	
Üye	Üye	Üye	
<i>Orhon Hamdi</i>	<i>Öztrak Orhan</i>	<i>Toplu Abdülhadi</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir :

«GEÇİCİ MADDE 1. — Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı Kanun hükümlerine göre teşekkül etmiş koruma meclisleri ve murakabe heyetleri feshedilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Belediye seçimleri yapılmaya kadar çiftçi mallarının korunması maksadiyle Koruma Meclislerine ve Murakabe Heyetlerine seçimle gelen âzalar yerine kanuni ehliyeti bulunan kimseler tâyin edilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu tâyinler, kazalarda kaymakamların teklifi ve valilerin tasdiğiyle, vilâyet merkezlerinde doğrudan doğruya valiler tarafından yapılır.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Adalet, İçişleri, Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

16 . 11 . 1960

Devlet Başkanı ve
Başbakan
C. Gürsel

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
F. Özdilek

Devlet Bakanı
H. Mumcuoğlu

Devlet Bakanı ve
Millî Eğitim B. V.
N. Zeytinoğlu

Adalet Bakanı
Â. Artus

Millî Savunma Bakanı
H. Ataman

İçişleri Bakanı
M. İ. Kızıloğlu

Dışişleri Bakanı ve
Bas. Y. ve Turz. B. V.
S. Sarper

Maliye Bakanı
E. Alican

Millî Eğitim Bakanı V

Bayındırlık Bakanı
M. Gökdoğan

Ticaret Bakanı
M. Baydur

Sa. ve So. Y. Bakanı
R. Üner

Güm. ve Tekel Bakan
F. Aşkın

Tarım Bakanı
O. Tosun

Ulaştırma Bakanı
S. Ulay

Çalışma Bakanı
R. Beşerler

Sanayi Bakanı
Ş. Kocatopçu

Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı İmar ve İskân Bakanı
F. Yavuz

